

Ciep: Ontwikkeling waterstofmarkt vereist keuzes overheid

Om waterstof een systeemrol in de energievoorziening te laten vervullen, moet de overheid nog een groot aantal keuzes maken. Simpelweg individuele projecten stimuleren en hopen dat zich zodoende een markt ontwikkelt, is onvoldoende. Dat blijkt uit een paper van Clingendael International Energy Programme (Ciep).

De studie concludeert dat waterstof de ideale kandidaat lijkt om in de toekomst eenzelfde soort rol in het energiesysteem te vervullen als onder andere aardgas nu. Het kan de “default oplossing” worden voor de vraag naar zowel energie als grondstoffen, mede doordat het gemakkelijk is op te slaan. Het is echter de vraag of het volle potentieel van waterstof kan worden benut zonder dat er, zeker in de transitiefase, sprake is van zichtbare sturing door de overheid. Volgens directeur Coby van der Linde van Ciep, tevens mede-auteur van het paper, zijn er nog veel vragen die een antwoord behoeven.

Koning Willem-Alexander verricht de officiële opening van de groene-waterstofinstallatie Hystock, afgelopen juli. (Bron: Kees van de Veen/HH)

[↓ Ciep-paper over waterstof](#)

Waardeketens

Een van de voornaamste betreft de wijze waarop projecten gestimuleerd worden.

Op dit moment beperkt de overheidsbemoeienis zich vooral tot het financieren van de onrendabele top; verder denkt het kabinet gebruik te kunnen maken van de kracht van de markt. Maar dat is een misvatting, zo bleek volgens Van der Linde aan de klimaattafels. Om de systeemrol van waterstof tot volle wasdom te laten komen, moeten er nieuwe ‘waardeketsen’ tot stand gebracht worden, inclusief infrastructuur. Maar aan de klimaattafels bleek dat samenwerking tussen bedrijven wordt bemoeilijkt door het mededingingsrecht. Daar zou wat aan moeten gebeuren.

“In de ontwikkelfase kunnen ondernemingen samenwerken, maar zodra je concreet een waardeketen gaat organiseren gelden er veel juridische voorwaarden”, zegt de Ciep-directeur. “Toch moet je, als je een systeemverandering wilt creëren, met elkaar om tafel gaan zitten. De mededingingsregels zijn geschreven voor uitontwikkelde markten, terwijl we in het geval van waterstof in deze marktfase nog niet bang hoeven te zijn voor prijsafspraken.” Van der Linde vindt dat de overheid moet onderzoeken hoe binnen de bestaande regelgeving er toch meer kan worden samengewerkt; ondernemingen hebben behoefte aan duidelijkheid over wat wel en niet mag van de toezichthouder.

Waarom is dat dan niet al meteen in het Klimaatakkoord geregeld?

Volgens Van der Linde was de totstandkoming daarvan al ingewikkeld genoeg. Maar nu moet er dan wel helderheid over komen,

benadrukt ze. “De industrie zit echt te wachten op een helder signaal van de rijksoverheid. Ik weet dat het ministerie daar hard mee bezig is, maar op een of andere manier vindt men elkaar niet. Dat is ook wel begrijpelijk, want bedrijven zijn echt schrikachtig geworden door hoe er in de aanloop naar het akkoord over hen werd gesproken en geoordeeld.

‘De industrie zit echt te wachten op een helder signaal van de rijksoverheid’

• Coby van der Linde, directeur Ciep

Regulering

Daarnaast adviseren de auteurs van het paper dat er nu goed wordt nagedacht over de toekomstige inrichting van de waterstofmarkt. Hiervoor is het in elk geval nog te onderzoeken in hoeverre het bestaande reguleringsregime voor elektriciteit en gas van toepassing is. Snelle aanpassingen zijn echter niet nodig, niet gewenst

zelfs. Tot 2030 zal de waterstof nog vooral een kwestie van business-to-business zijn. Dat er nu al in Brussel wordt gesproken over het reguleren van waterstof op eenzelfde manier als aardgas, vindt het Ciep het nog “veel te vroeg”.

Een derde onderwerp dat het paper behandelt, betreft de inzet van waterstof voor de gebouwde omgeving en de transportsector. Ciep werpt de vraag op of het niet verstandig zou zijn om belastingen en heffingen op waterstof voor deze toepassingen zodanig flexibel te maken, dat de consumentenprijzen van de warmtedienst altijd minimaal gelijkwaardig zijn aan de nog altijd goedkopere fossiele oplossingen. Zodoende hoeven lokale techniekeuzes niet te leiden tot grote kostenverschillen achter de voordeur. En dat zou weer kunnen leiden tot meer draagvlak voor regionale plannen.

Tevens adviseert Ciep te onderzoeken in hoeverre de kosten voor de eerste waterstofconsumenten gesocialiseerd kunnen worden over aardgasconsumenten, en de kosten voor de laatste aardgasconsumenten over de waterstofconsumenten.

Door Jeroen Savelkouls

